

ICOM

MÚZEUMOK ETIKAI KÓDEXE

2004

INTERNATIONAL COUNCIL OF MUSEUMS
MÚZEUMOK NEMZETKÖZI TANÁCSA

Az ICOM Múzeumok etikai kódexét a 15. közgyűlés egyhangúlag elfogadta Buenos Airesben (Argentína) 1986. november 4-én. A Barcelonában (Spanyolország) 2001. július 6-án tartott 20. közgyűlés módosította, a 21. közgyűlés pedig Szöulban (Koreai Köztársaság) 2004. október 8-án átdolgozta.

ICOM Code of Ethics for Museums
2004 Edition

Fordította: DEME PÉTER

A fordítás az angol eredeti alapján készült.

A fordítást az eredetivel egybevetette: PATRIK-PIRK ZSOLT

Szerkesztette: BEZZEG MÁRIA

A kiadásért felel: CSERI MIKLÓS, az ICOM Magyar Nemzeti Bizottság elnöke

Készült az ICOM Magyar Nemzeti Bizottság megbízásából a Múzeumi Közlemények 2005/2. számának mellékleteként, 800 példányban

Budapest

HU-ISSN 0133-4921

BEVEZETŐ	(GEOFFREY LEWIS)	5
PREAMBULUM		6
	<i>A Múzeumok etikai kódexének státusa</i>	6
	Minimális követelmények múzeumok számára	6
	<i>A Múzeumok etikai kódexének fordításai</i>	6
SZÓJEGYZÉK		7
FEJEZETEK		9
	1. A múzeumok megőrzik, interpretálják és fejlesztik az emberiség természeti és kulturális örökségét	9
	Intézményi helyzet	9
	Fizikai erőforrások	9
	Pénzügyi erőforrások	9
	Személyzet	10
	2. A gyűjteményekről a múzeumok a társadalom és annak fejlődése érdekében gondoskodnak	10
	A gyűjtemények szerzeményezése	10
	Gyűjtemények selejtezése	12
	Gyűjtemények gondozása	12
	3. A múzeumok az ismeretek megalapozásának és bővítésének elsődleges bizonyítékait őrzik	13
	Elsődleges bizonyítékok	13
	Múzeumi gyűjtés és kutatás	14
	4. A múzeumok lehetőséget biztosítanak a természeti és kulturális örökség megbecsüléséhez, élvezetéhez, megértéséhez és kezeléséhez	14
	Bemutató és kiállítás	15
	Egyéb erőforrások	15
	5. A múzeumi erőforrások lehetőséget biztosítanak más közszolgáltatás és közérdek számára	15
	Azonosítási szolgáltatás	15

6. A múzeumok szorosan együttműködnek azon közösségekkel, ahonnan gyűjteményeik erednek, illetve amelyeket szolgálnak
 - A gyűjtemények eredete
 - A szolgált közösségek iránti tisztelet
7. A múzeumok jogszerűen működnek
 - Jogi keretek
8. A múzeumok szakszerűen működnek
 - Professzionális viselkedés
 - Érdekkonfliktusok

16

16

16

17

17

17

17

18

MAK

Bevezető

Az ICOM Múzeumok etikai kódexének jelen kiadása egy hatéves felülvizsgálat eredménye. Az első kódex módosított változata – a mai múzeumi gyakorlat fényében történő alapos áttekintést követően, de az eredeti struktúra megtartásával – 2001-ben látott napvilágot. Amint azt már akkor előre látni lehetett, mostanra teljesen át kellett alakítanunk oly módon, hogy a múzeumi szakma igényeinek megfelelően. A kódex a szakmai gyakorlat kulcselemein alapszik, és annak érdekében dolgoztuk ki, hogy rendelkezésre álljanak az általános etikai irányelvek. Három alkalommal került sor konzultációra a tagsággal, és a dokumentumot 2004-ben Szöulban – az ICOM 21. közgyűlésén – közfelkiáltással fogadták el.

A kódex célja továbbra sem más, mint a társadalomnak, a közösségnek, a közönségnek és ezek különböző érdekköreinek, valamint a múzeumokban tevékenykedők professzionalizmusának szolgálata. Jóllehet az új szerkezetből eredően az egész dokumentumban megváltoztak a hangsúlyok, kiemelődtek a kulcspontok, és rövidebbek lettek a bekezdések, nagyon kevés az, ami teljesen új. Ezek az új jellemzők a 2.11. bekezdésben, valamint a 3., 5. és 6. fejezetben kifejtett elvekben találhatók.

A *Múzeumok etikai kódexe* a professzionális önszabályozás eszközeit kínálja a közellátás olyan kulcsterületén, ahol az egyes országokban a szabályozás jelentősen különbözik, és távolról sem állandó. Meghatározza a viselkedés és a teljesítmény minimális követelményeit, amelyekre az egész világon valamennyi múzeumban dolgozó szakembernek ésszerű módon törekednie kell, ugyanakkor világos állásfoglalást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mi lehet a nagyközönség jogos elvárása a múzeumi szakmával szemben.

Az ICOM 1970-ben adta ki *A szerzeményezés etikáját* (*Ethics of Acquisition*), 1986-ban pedig az első teljes *Szakmai etikai kódexet* (*Code of Professional Ethics*). A jelen kiadás – akárcsak a 2001-es ideiglenes dokumentum – nagyon sokat köszönhet ezeknek a korai munkáknak. A módosítás és az átszerkesztés munkájának nagy része azonban az Etikai Bizottság jelenlegi tagjaira hárult. Személyes és elektronikus találkozóinkon nyújtott közreműködésükért, valamint elszántságukért, hogy a célt és a határidőt is betartsák, hálás köszönet illeti őket. Nevük lejjebb olvasható.

Elődeihez hasonlóan ez a kódex is a minimális globális követelményeket fogalmazza meg, amelyekre építve a nemzeti és szakértői csoportok felállíthatják saját követelményeiket. Az ICOM bátorítani kívánja az ilyen nemzeti és speciális kódexek létrejöttét, és örömmel veszi, ha példányokat kap belőlük. Ezeket az ICOM főtítkárának kell eljuttatni a következő címre: Maison de l'UNESCO, 1 rue Miollis, 75732 Paris Cedex 15, France. E-mail: secretariat@icom.org.

GEOFFREY LEWIS

elnök, ICOM Etikai Bizottság

Az ICOM Etikai Bizottsága 2001 és 2004 között:

Elnök: Geoffrey Lewis (Nagy-Britannia)

Tagok: Gary Edson (USA), Per Kåks (Svédország), Buyng-mo Kim (Koreai Köztársaság), Pascal Makambila (Kongó) – 2002-től, Jean-Yves Marin (Franciaország), Bernice Murphy (Ausztrália) – 2002-ig, Tereza Scheiner (Brazília), Shaje'a Tshiluila (Kongói Demokratikus Köztársaság), Michael Van-Praët (Franciaország).

Preambulum

A Múzeumok etikai kódexének státusa

Jelen *Múzeumok etikai kódexét* a Múzeumok Nemzetközi Tanácsa készítette. Ez az a múzeumokra vonatkozó etikai állásfoglalás, amelyre az ICOM alapszabálya utal. A kódex a nemzetközi múzeumi közösség által elfogadott elveket tükrözi. Az ICOM-tagság, valamint az éves tagdíj megfizetése e kódex tudomásulvételét jelenti.

Minimális követelmények múzeumok számára

Jelen kódex a minimális szakmai követelményeket tartalmazza a múzeumok számára a kívánatos szakmai gyakorlat által meghatározott elvek deklarálásával. Egyes országokban törvény vagy más kormányzati szabályozás fogalmazza meg a minimális követelményeket. Másutt a minimális szakmai követelményekre vonatkozó útmutatás és értékelés „akkreditálás”, „regisztráció” vagy más értékelési forma keretében érhető el. Ahol ilyen követelményeket nem állapítottak meg, tanácsot lehet kérni az ICOM titkárságától, nemzeti bizottságától vagy az illetékes nemzetközi bizottságától. Cél továbbá az is, hogy az egyes nemzetek, valamint a konkrét témakörökre specializálódott, múzeumokkal kapcsolatos szervezetek jelen kódexet kiindulási alapként használják a további követelmények kialakításakor.

A Múzeumok etikai kódexének fordításai

Az *ICOM Múzeumok etikai kódexe* három nyelven jelenik meg: angolul, franciául és spanyolul. Az ICOM üdvözli a kódex lefordítását más nyelvekre; mindazonáltal a fordítás csak akkor tekinthető „hivatalosnak”, ha legalább egy olyan ország nemzeti bizottsága jóváhagyja, amelyben

azt a nyelvet beszélik, lehetőleg első nyelvként. Amennyiben a nyelvet több országban beszélik, kívánatos, hogy ezen országok nemzeti bizottságaival is konzultáljanak. Figyelmet kell fordítani a hivatalos fordításoknál mind a nyelvi, mind a szakmai hozzáértésre. Meg kell jelölni, melyik változatot használták a fordításra, és fel kell tüntetni az érintett nemzeti bizottságok nevét. E feltételek nem kívánják akadályozni a kódexnek vagy egyes részeinek oktatási vagy tanulmányozási célból történő lefordítását.

Szójegyzék*

Értékelés: Egy tárgy vagy példány hitelesítése és becslése. Egyes országokban ezt a terminust alkalmazzák tervezett ajándék független értékelésére adókedvezmény céljából.

Érdekkonfliktus: Olyan személyes vagy magánérdek léte, amely okot ad elvek összeütközésére munkahelyzetben, ezzel korlátozva vagy akár látszólag korlátozva a döntéshozatal objektivitását.

Kereskedés: Tárgyak vétele vagy eladása személyes vagy intézményi nyereség céljából.

Részletes átvilágítás: Az a kíváncsi, hogy egy adott ügyben a döntést megelőzően minden erőfeszítést meg kell tenni a tények megállapítására, különösen egy szerzeményezésre vagy használatra felajánlott tárgy eredetének és történetének azonosításakor.

Konzervátor-restaurátor: Olyan múzeumi vagy független személy, aki jogosult a kulturális vagyon szakmai vizsgálatának, tartósításának, konzerválásának és restaurálásának elvégzésére. További részletekért lásd: ICOM News 39(1):5–6 (1986).

Kulturális örökség: Minden fogalom vagy dolog, amelyről feltételezhető, hogy esztétikai, történeti, tudományos vagy szellemi fontossággal bír.

Irányító testület: A múzeum engedélyeztetésekor meghatározott azon személyek vagy szervezetek, akik vagy amelyek felelősek az intézmény

fennmaradásáért, stratégiai fejlődéséért és finanszírozásáért.

Bevételnövelő tevékenység: Az intézmény javát szolgáló, anyagi haszon vagy profit szerzését célzó tevékenység.

Jogcím: Az adott országban megalapozott tulajdonjog valamely vagyontárgy birtoklására. Egyes országokban ez lehet átruházott jog, és így nem felel meg a részletes átvilágítás kívánalmainak.

Minimális követelmények: Olyan követelmények, amelyekre való törekvés valamennyi múzeumtól és múzeumban dolgozótól joggal elvárható. Egyes országok megfogalmazták saját minimális követelményeiket.

Természeti örökség: Minden olyan természeti dolog, jelenség vagy fogalom, amelynek tudományos jelentőséget tulajdonítanak, vagy amit szellemi megnyilvánulásnak tartanak.

Múzeum:¹ A múzeum profitra nem törekvő, a társadalom és fejlődése szolgálatában álló, a köz számára nyitott állandó intézmény, amely az emberek és környezetük anyagi és szellemi bizonyítékait gyűjti, megőrzi, kutatja, közvetíti és kiállítja tudományos, közművelődési és szórakoztató céllal.

Múzeumi szakember:¹ Múzeumi szakemberek azok az alapszabály 2. cikkely 1. és 2. paragrafusaiban meghatározott, múzeumokban vagy egyéb intézményekben (akár fizetésért, akár anélkül) dolgozó személyek, akik speciális képzést kap-

* A szójegyzék az angol eredeti szerint megy sorban, nem a magyar ábécé szerint. (A ford.)

¹ Megjegyzendő, hogy a „múzeum” és „múzeumi szakember” ideiglenes kifejezés az ICOM *Múzeumok etikai kódexe* értelmezéséhez. Az ICOM alapszabályában használt „múzeum” és „professzionális múzeumi dolgozók” meghatározások érvényben maradnak mindaddig, amíg annak a dokumentumnak a felülvizsgálata be nem fejeződik.

tak, vagy ezzel egyenértékű gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek a múzeum irányítását és működését szolgáló bármilyen területen; továbbá azok a független személyek, akik tiszteletben tartják az *ICOM Múzeumok etikai kódexét*, és az alapszabály által meghatározott múzeumok vagy egyéb intézmények számára dolgoznak. Nem számítanak azonban ide azok, akik a múzeumok és a múzeumi szolgáltatások számára szükséges kereskedelmi termékek és felszerelések promóciójával vagy forgalmazásával foglalkoznak.

Nonprofit szervezet: Tagsággal rendelkező vagy tagság nélküli jogi szervezet, amelynek bevételét (beleértve a többletet és a profitot is) kizárólag ezen szervezet és működése javára fordítják. A *not for profit* kifejezés ugyanezt jelenti.

Proveniencia: Egy tárgy teljes története felfedezésének vagy létrehozásának pillanatától a mai napig, amelynek alapján az autentikusság és a tulajdonlás megállapítható.

Érvényes jogcím: Az adott tárgy felfedezésétől vagy előállításától kezdve teljes származási igazolással alátámasztott vitathatatlan tulajdonjog.

1. A múzeumok megőrzik, interpretálják és fejlesztik az emberiség természeti és kulturális örökségét

Alapelv: A múzeumok felelősek az anyagi és szellemi természeti és kulturális örökségért. Az irányító testületeknek és a stratégiai tervezéssel, valamint a felügyelettel foglalkozóknak elsődleges felelőssége eme örökség védelme és fejlesztése, valamint az erre a célra elérhető emberi, fizikai és pénzügyi erőforrások biztosítása.

Intézményi helyzet

1.1. Alapító dokumentáció

Az irányító testületnek biztosítania kell, hogy a múzeum rendelkezzen írott és publikált alapszabállyal, szabályzattal vagy más nyilvános dokumentummal, amely világosan tartalmazza annak jogi helyzetét, törekvéseit és állandó, „nem profitorientált” jellegét, összhangban az adott ország vonatkozó törvényi szabályozásával.

1.2. A küldetést, a célokat és a fő irányvonalakat tartalmazó állásfoglalás

Az irányító testületnek a múzeum törekvéseiről, feladatairól, valamint az irányító testület szerepéről, összetételéről állásfoglalást kell készítenie, amit nyilvánosságra kell hoznia, és ennek alapján kell működnie.

Fizikai erőforrások

1.3. Elhelyezés

Az irányító testületnek gondoskodnia kell a múzeum megfelelő elhelyezéséről és környezetéről, hogy az teljesíteni tudja a küldetésében megfogalmazott alapvető funkciókat.

1.4. Megközelíthetőség

Az irányító testületnek biztosítania kell, hogy a múzeum és gyűjteményei mindenki számára

hozzáférhetőek legyenek rendszeres időközökben és ésszerű időszakokban. Kiemelt figyelmet kell fordítani a speciális igényű személyekre.

1.5. Egészség és biztonság

Az irányító testületnek biztosítani kell, hogy az egészség, biztonság és hozzáférés intézményes követelményeit alkalmazzák a személyzet és a látogatók esetében is.

1.6. Védelem katasztrófa esetére

Az irányító testületnek olyan irányelveket kell kialakítania és követnie, amelyek megvédik a közönséget és a dolgozókat, a gyűjteményeket és más erőforrásokat a természeti és az ember okozta katasztrófáktól.

1.7. Biztonsági követelmények

Az irányító testületnek – megelőzendő a lopást és sérülést – gondoskodnia kell a gyűjtemények megfelelő biztonságáról – bárhol is legyenek ezek (kiállításon, munka- vagy raktárterületen, esetleg szállítás alatt).

1.8. Biztosítás és jótállás

Ahol kereskedelmi biztosítást alkalmaznak a gyűjteményekre, az irányító testületnek gondoskodnia kell arról, hogy a fedezet megfelelő legyen, és kiterjedjen a szállítás alatt vagy kölcsönzésben lévő tárgyakra éppúgy, mint az átmenetileg a múzeum felelősségi körébe tartozókra. Amennyiben jótállási formát alkalmaznak, annak ki kell terjednie a nem a múzeum tulajdonában lévő anyagokra is.

Pénzügyi erőforrások

1.9. Finanszírozás

Az irányító testületnek biztosítania kell, hogy elegendő forrás álljon rendelkezésre a múzeum tevékenységének megvalósításához és fejleszté-

séhez. Minden forrással professzionális módon kell elszámolni.

1.10. Bevételelnövelő program

Az irányító testületnek írásban rögzített programmal kell rendelkeznie a bevétel azon forrásaira vonatkozóan, amelyeket tevékenységével biztosíthat, illetve amelyeket elfogad külső forrásokból. A pénzügyi forrásra való tekintet nélkül a múzeumoknak fenn kell tartaniuk a programjaik, kiállításai és tevékenységük tartalma és integritása feletti ellenőrzést. A bevételelnövelő tevékenység nem veszélyeztetheti az intézmény vagy közönsége alapelveit (lásd 6.6.).

Személyzet

1.11. Foglalkoztatáspolitikai

Az irányító testületnek biztosítania kell, hogy minden, a dolgozókkal kapcsolatos lépés a múzeum programjával, valamint a helyes és jogszzerű eljárásokkal összhangban történjen.

1.12. Az igazgató vagy vezető kinevezése

A múzeum igazgatói vagy vezetői állása kulcspozíció, amikor tehát kinevezésre kerül sor, az irányító testületeknek tekintettel kell lenniük a poszt hatékony betöltéséhez szükséges ismeretekre és képességekre. E minőségek közé tartozik a megfelelő intellektuális képesség és szakmai tudás, kiegészítve az etikusi magatartás magas színvonalával.

1.13. Kapcsolat az irányító testületekkel

A múzeum igazgatója vagy vezetője közvetlenül a megfelelő irányító testületnek felelős, és közvetlen kapcsolatban is kell állnia vele.

1.14. A múzeumi személyzet szakértelme

Elengedhetetlen a valamennyi kötelezettségnek megfelelni képes, szakértelemmel rendelkező, kvalifikált személyzet alkalmazása (lásd még 2.18., 2.24., 8.12.).

1.15. A személyzet képzése

A munkaerő hatékonysága érdekében biztosítani kell a múzeumok valamennyi alkalmazottjának folyamatos oktatását és szakmai fejlődését.

1.16. Etikai konfliktus

Az irányító testület soha nem kívánhatja meg, hogy a múzeumi dolgozók oly módon cselekedjenek, hogy ezáltal kénytelenek legyenek megszegni ezen etikai kódex, bármely nemzeti törvény vagy speciális etikai kódex előírásait.

1.17. A múzeumok dolgozói és az önkéntesek

Az irányító testületnek olyan lefektetett irányelvvel kell rendelkeznie az önkéntes munkára vonatkozóan, amely elősegíti az önkéntesek és a múzeumi szakma tagjai közötti jó kapcsolatot.

1.18. Az önkéntesek és az etika

Az irányító testületnek biztosítania kell, hogy az önkéntesek, amikor múzeumi és egyéni tevékenységet folytatnak, teljes mértékben ismerjék az ICOM Múzeumok etikai kódexét, valamint más vonatkozó kódexeket és jogszabályokat.

2. A gyűjteményekről a múzeumok a társadalom és annak fejlődése érdekében gondoskodnak

Alapelv: *A múzeumok feladata, hogy gyűjtsék, megőrizték és fejlesszék gyűjteményeiket, ezzel járulva hozzá a természeti, kulturális és tudományos örökség védelméhez. Gyűjteményeik a közös örökség jelentős részét alkotják, különleges helyet töltenek be a jogban, és nemzetközi szabályok védik őket. Ezzel a közösségi bizalommal együtt jár a gondoskodás elvárása, amely magában foglalja a jogszzerű birtoklást, az állandóságot, a dokumentálást, a hozzáférhetőséget és a felelősségteljes selejtezést.*

A gyűjtemények szerzeményezése

2.1. Gyűjtési irányelvek

Valamennyi múzeum irányító testületének el kell fogadnia és meg kell jelentetnie a gyűjtemények szerzeményezésére, gondozására és használatára vonatkozó gyűjtési irányelveket. E dokumentumnak tisztázni kell minden olyan anyag helyzetét, amelyet nem katalogizálnak, konzerválnak vagy állítanak ki (lásd 2.7., 2.8.).

2.2. Érvényes jogcím

Minden - vásárlás, ajándék, kölcsön, hagyaték, csere útján - szerzeményezett tárgy vagy példány esetében a múzeumoknak meg kell győződniük az érvényes jogcím meglétéről. Egyes országokban a jogos tulajdon bizonyítéka nem feltétlenül az érvényes jogcím.

2.3. Eredet és részletes átvilágítás

Szerzeményezés előtt minden erőfeszítést meg kell tenni annak megállapítására, hogy a vásárlásra, ajándékként, kölcsönbe, hagyatékként vagy cserére felajánlott tárgyat vagy példányt nem illegálisan szerezték-e be vagy exportálták az adott országból vagy bármely olyan közvetítő országból, ahol legálisan birtokolták (beleértve azt az országot is, ahol a múzeum működik). A részletes átvilágításnak meg kell állapítania az adott tárgy teljes történetét felfedezésétől vagy gyártásától kezdve.

2.4. Jogosulatlan vagy tudománytalan terepmunkából származó tárgyak vagy példányok

A múzeumok nem szerzeményezhetnek olyan tárgyakat, amelyekkel kapcsolatban joggal merülhet fel az a feltételezés, hogy a felfedezés műemlékek, régészeti vagy geológiai helyszínek vagy példányok és természetes élőhelyek jogosulatlan, tudománytalan vagy szándékos rombolásával vagy károkozásával függ össze. Ugyancsak nem kerülhet sor szerzeményezésre, ha a leletet nem hozták a terület tulajdonosa vagy használója, illetve az illetékes jogi vagy kormányzati hatóságok tudomására.

2.5. Kulturálisan érzékeny anyagok

Emberi maradványok és rituális jelentőségű anyagok gyűjteményeit csak akkor szabad szerzeményezni, ha biztonságosan tárolhatók és megfelelő tisztelettel gondozhatók. Mindezt a szakmai követelményeknek, valamint - amennyiben ez ismert - azon közösség, etnikai vagy vallási csoport tagjai érdekeinek és meggyőződésének megfelelő módon kell megvalósítani, ahonnan ezek a tárgyak származnak (lásd még 3.7., 4.3.).

2.6. *Védett biológiai vagy geológiai példányok*
Nem szerzeményezhetnek a múzeumok olyan biológiai vagy geológiai anyagot, amelyet bármely helyi, nemzeti, regionális vagy nemzetközi vadvédelmi, vagy természettudományi megőrzési törvény, szerződés előírásaival ellentétes formában gyűjtöttek, adtak el, szállítottak.

2.7. Élő gyűjtemények

Amikor a gyűjteményekben élő botanikai vagy zoológiai példányok találhatók, különleges figyelmet kell fordítani a természeti és társas környezetre, amelyből ezek származnak, továbbá minden olyan helyi, nemzeti, regionális vagy nemzetközi jogszabályra vagy szerződésre, amely a vadvédelemre vagy a természettudományi megőrzésre vonatkozik.

2.8. Működő gyűjtemények

A gyűjtési irányelvek speciális szempontokat is tartalmazhatnak bizonyos típusú működő gyűjteményekre vonatkozóan, ahol a hangsúly nem annyira a tárgy, mint inkább a kulturális, tudományos vagy szakmai folyamat megőrzésén van, vagy ahol a tárgyakat vagy példányokat rendszeres használat és oktatás céljából gyűjtötték össze (lásd még 2.1.).

2.9. Szerzeményezés a gyűjtési irányelveken kívül

Csak nagyon kivételes körülmények között szabad a gyűjtési irányelvek keretein kívüli tárgyakat vagy példányokat szerzeményezni. Az irányító testületnek az elérhető szakmai véleményeket és minden érdekelt fél álláspontját figyelembe kell vennie, akár csak a szóban forgó tárgy vagy példány jelentőségét, beleértve annak kulturális vagy természeti örökségbeli összefüggéseit, valamint más, ilyen anyagokat gyűjtő múzeumok speciális érdekeit. Mindazonáltal ilyen körülmények között sem szerzeményezhető érvényes jogcím nélküli tárgy (lásd még 3.4.).

2.10. Szerzeményezés az irányító testület tagjaitól vagy múzeumi dolgozóktól

Különleges figyelmet kell fordítani minden olyan tételre, amelyet az irányító testület tagjai, múzeumi dolgozók, illetve mindezek családtagjai

vagy közeli hozzátartozói ajánlanak fel vételre, adományként vagy adócsökkentéssel járó ajándékként.

2.11. Raktárak mint végső megoldás

A jelen etikai kódex semmi olyat nem tartalmaz, ami megakadályozná, hogy egy múzeum illetékes raktára legyen a törvényes felelősségi területén a tisztázatlan eredetű, jogellenesen gyűjtött vagy talált példányoknak és tárgyaknak.

Gyűjtemények selejtezése

2.12. A selejtezés jogi vagy egyéb eszközei

Ahol az adott múzeumnak joga van a selejtezésre, vagy vannak olyan szerzeményezett tárgyai, amelyek a selejtezés feltételeinek megfelelnek, ott is teljes mértékben be kell tartani a jogi vagy egyéb kívánalmakat és eljárási módokat. Ahol az eredeti szerzeményezés jogszabályi vagy egyéb korlátozásokkal járt, ezekre figyelemmel kell lenni, kivéve, ha világosan kimutatható, hogy az ezekhez való ragaszkodás lehetetlen vagy jelentős mértékben káros az intézmény számára. Ha lehetséges, a korlátozást jogi eljárás útján kell feloldani.

2.13. Selejtezés a múzeumi gyűjteményekből

Egy tárgy vagy példány múzeumi gyűjteményből való eltávolításakor figyelembe kell venni az adott tétel jelentőségét, (megújítható vagy nem megújítható) jellegét, jogi helyzetét, valamint a közbizalom csökkenését, amit egy ilyen selejtezés eredményezhet.

2.14. Felelősség a selejtezésért

A selejtezési döntés felelőssége az irányító testületé kell hogy legyen, amely a múzeum igazgatójával és az adott gyűjtemény vezetőjével egyetértésben dönt. A működő gyűjteményekre különleges eljárások alkalmazhatók (lásd 2.7, 2.8.).

2.15. Rendelkezés a gyűjteményekből eltávolított tárgyakról

Minden múzeumnak rendelkeznie kell olyan irányelvvvel, amely meghatározza a tárgy gyűjteményből való végleges eltávolításának jogszerű

módszereit – ajándékozás, átadás, csere, eladás, visszaszolgáltatás vagy elpusztítás útján –, valamint rendelkezik a korlátlan jog átadásáról az új birtokló félnek. Teljes körű feljegyzést kell készíteni minden selejtezési döntésről, az érintett tárgyakról, azok jellegéről. Határozottan ajánlott, hogy a selejtezett tételt először másik múzeumnak ajánlják fel.

2.16. Bevétel a gyűjteményekből való selejtezésből

A múzeumi gyűjtemények közvagyonot képeznek, és nem kezelhetők forgalomképes vagyontárgyként. A múzeumi gyűjtemény tárgyait és példányait selejtezéséből származó bevételt vagy kompenzációt kizárólag a gyűjtemény javára, általában ennek gyarapítására kell felhasználni.

2.17. Selejtezett gyűjtemények megvásárlása

A múzeumi dolgozók, az irányító testület tagjai, rokonaik vagy családtagjaik számára nem engedélyezhető, hogy olyan tárgyat vegyenek meg, amely a felelősségi körükbe tartozó gyűjteményből származik.

Gyűjtemények gondozása

2.18. Gyűjteményi folyamatosság

A múzeumoknak olyan alapelveket kell megfogalmazniuk és alkalmazniuk, amelyek biztosítják, hogy (állandó és időszakos) gyűjteményeik és a velük kapcsolatos információk megfelelő rögzítésre kerüljenek, folyamatosan hozzáférhetőek legyenek, és a jövő generációira – figyelembe véve a jelenlegi ismereteket és erőforrásokat – a lehető legjobb és legbiztonságosabb formában öröklődjenek.

2.19. A gyűjteményi felelősség delegálása

A gyűjtemények gondozását is magában foglaló szakmai felelősséget olyan személyekre kell bízni, akik megfelelő tudással és ismerettel rendelkeznek, vagy megfelelő irányítás alatt állnak (lásd még 8.11.).

2.20. A gyűjtemények dokumentációja

A múzeumi gyűjteményeket az elfogadott szakmai követelményeknek megfelelően kell dokumentálni. A dokumentációnak tartalmaznia kell minden tétel teljes azonosítását és leírását, kapcsolódásait, provenienciáját, állapotát, kezelését és jelenlegi helyzetét. Ezeket az adatokat biztonságos helyen kell tartani, visszakeresési rendszerrel ellátva, amely lehetővé teszi a múzeumi dolgozók és más jogos felhasználók számára az információhoz való hozzáférést.

2.21. Védelem katasztrófa esetére

Alapos figyelmet kell fordítani a gyűjteményeknek fegyveres konfliktus és más, természeti vagy ember által okozott katasztrófa elleni védelmével kapcsolatos irányelvek fejlesztésére.

2.22. A gyűjtemények és a kapcsolódó adatok biztonsága

A múzeumoknak, amikor a nagyközönség számára hozzáférhetővé teszik a gyűjteményi adatokat, kellő gondossággal kell eljárniuk, hogy elkerüljék az érzékeny, személyes vagy azokhoz kapcsolódó információk és más bizalmas anyagok felfedését.

2.23. Megelőző konzerválás

A megelőző konzerválás a múzeumi program és gyűjteménygondozás fontos eleme. A múzeumi szakma tagjainak alapvető felelőssége, hogy a gondozásukra bízott gyűjtemények számára – legyenek azok raktárban, kiállításon vagy szállítás közben – védett környezetet teremtsenek és tartsanak fenn.

2.24. Gyűjteménykonzerválás és -restaurálás

A múzeumoknak gondosan ellenőrizniük kell a gyűjtemények állapotát, hogy megállapíthassák, mikor van szükség egy tárgy vagy példány esetében konzerválási-restaurálási munkára, szakértett konzervátor-restaurátor szolgáltatására. Az alapvető cél a tárgy vagy példány stabilizálása. Minden konzerválási folyamatot dokumentálni kell, és amennyire lehetséges, visszafordíthatóvá tenni, valamint az eredeti tárgyon vagy példányon végzett minden változtatásnak azonosíthatónak kell lennie.

2.25. Az élő állatok jóléte

Azoknak a múzeumoknak, amelyek élő állatokat tartanak, teljes körű felelősséget kell vállalniuk ezek egészségéért és jólétéért. A személyzet és a látogatók, valamint az állatok védelmét szolgáló biztonsági kódexet kell készíteniük és alkalmazniuk, amelyet az állatorvoslás terén szakértő személy hagy jóvá. A genetikai módosításokat világosan azonosíthatóvá kell tenni.

2.26. A múzeumi gyűjtemények személyes használata

A múzeumi dolgozók, az irányító testület tagjai, rokonaik, családtagjaik vagy mások számára nem engedélyezhető, hogy bármit – akár csak időlegesen is – elvegyenek személyes használatra a múzeum gyűjteményeiből.

3. A múzeumok az ismeretek megalapozásának és bővítésének elsődleges bizonyítékait őrzik

Alapelv: A múzeumoknak különleges felelőssége van mindenkivel szemben a gyűjtött és a gyűjteményekben őrzött elsődleges bizonyítékok őrzése, hozzáférhetősége és értelmezése terén.

Elsődleges bizonyítékok

3.1. A gyűjtemények mint elsődleges bizonyítékok

A múzeumi gyűjtési irányelveknek világossá kell tenniük, hogy a gyűjtemények fontos elsődleges bizonyítékok. Világossá kell tenniük, hogy ezt nem befolyásolják aktuális intellektuális trendek vagy múzeumértelmezések.

3.2. A gyűjtemények hozzáférhetősége

A múzeumoknak különös felelőssége van a tekintetben, hogy a gyűjtemények és minden kapcsolódó információ – figyelembe véve a bizalmi és biztonsági okokból fakadó korlátozásokat – minél szabadabban hozzáférhető legyen.

Múzeumi gyűjtés és kutatás

3.3. Helyszíni gyűjtés

A helyszíni gyűjtést végző múzeumoknak olyan alapelveket kell megfogalmazniuk, amelyek megfelelnek a tudományos követelményeknek, valamint a vonatkozó nemzeti és nemzetközi jogszabályoknak és szerződéses előírásoknak. Helyszíni munkát csak a helyi közösségek nézetei, a környezeti erőforrások és kulturális szokások figyelembevételével és tiszteletben tartásával, valamint a kulturális és természeti örökség fejlesztésére törekedve szabad végezni.

3.4. Elsődleges bizonyítékok kivételes gyűjtése

Egészen kivételes esetekben előfordulhat, hogy egy proveniencia nélküli tétel olyan jelentős hozzájárulást jelent az ismeretekhez, hogy megőrzése közérdek. Az ilyen tétel múzeumi gyűjteménybe való befogadásáról az érintett szaktudomány specialistáinak kell döntenüik, mégpedig nemzeti és nemzetközi elfogultság nélkül (lásd még 2.11.).

3.5. Kutatás

A múzeumi dolgozók által végzett kutatásoknak kapcsolódniuk kell az adott múzeum küldetéséhez és céljaihoz, és meg kell hogy feleljenek a bevett jogi, etikai és tudományos gyakorlatnak.

3.6. Roncsoló hatású elemzés

Amikor roncsoló hatású elemzési technika alkalmazására kerül sor, teljes körű feljegyzést kell készíteni a vizsgált anyagról, az elemzés eredményéről, az ezt követő kutatásról, beleértve a publikációkat is, amelyek a tárgy állandó dokumentációjának részei.

3.7. Emberi maradványok és rituális jelentőségű anyagok

Emberi maradványok és rituális jelentőségű anyagok kutatását oly módon kell végezni, hogy az megfeleljen a szakmai követelményeknek, miközben – amennyiben ismertek – figyelembe kell venni azon közösség – etnikai vagy vallási csoport – érdekeit és meggyőződését, ahonnan ezek a tárgyak származnak (lásd még 2.5., 4.3.).

3.8. Kutatási anyagokra vonatkozó jogok rögzítése

Amikor a múzeumi dolgozók előadásra készítenek anyagot, vagy helyszíni vizsgálatokat dokumentálnak, világos megállapodással kell rendelkezniük a munkákra vonatkozó jogokat illetően a támogató múzeummal.

3.9. Megosztott szakértelem

A múzeumi szakembereknek kötelessége, hogy tudásukat és tapasztalatukat megosszák a kollégákkal és az adott területtel foglalkozó kutatókkal, diákokkal. Meg kell becsülniük és el kell ismerniük azokat, akiktől tanulhattak; a megismert technikákat és tapasztalatokat mások számára is elérhetővé kell tenniük.

3.10. Múzeumok és egyéb intézmények közötti együttműködés

A múzeumi dolgozóknak el kell ismerniük és érvényesíteniük kell a hasonló érdeklődési körű és gyűjtési gyakorlatot folytató intézmények közötti együttműködés és konzultáció szükségességét. Különösen áll ez a felsőoktatási intézményekre és azon közintézményekre, amelyekben a kutatás fontos gyűjteményeket hozhat létre hosszú távú biztonság nélkül.

4. A múzeumok lehetőséget biztosítanak a természeti és kulturális örökség megbecsüléséhez, élvezetéhez,* megértéséhez és kezeléséhez

Alapelv: A múzeumoknak fontos feladata, hogy fejlesszék közművelődési szerepüket, és magukhoz vonzzák az általuk szolgált közösség, település vagy csoport szélesebb köreit. A múzeumok közművelődési szerepének szerves része az érintett közösséggel való interaktív kapcsolat és a közösség örökségének fejlesztése.

* Innen kimaradt az eredetiben ez a szó, de a tartalomjegyzékben szerepel. (A ford.)

Bemutató és kiállítás

4.1. Bemutató, kiállítások és speciális tevékenységek

Az eredeti vagy elektronikus formában történő bemutatás és időszaki kiállítás összhangban kell hogy legyen az adott múzeum megfogalmazott küldetésével, feladataival és céljával. Nem vesztetheti sem a gyűjtemények minőségét, sem azok megfelelő gondozását és konzerválását.

4.2. A kiállítási tárgyak interpretálása

A múzeumoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a bemutatók és kiállítások során megjelenő információk megalapozottak és pontosak legyenek, valamint legyenek tekintettel a bemutatott (nép-) csoportokra, illetve vallási meggyőződésekre.

4.3. Érzékeny anyagok kiállítása

Emberi maradványokat és rituális jelentőségű anyagokat csak a szakmai követelményeknek megfelelő módon szabad bemutatni. Ahol ez ismert, figyelembe kell venni azon közösség, etnikai vagy vallási csoport tagjainak érdekeit és meggyőződését, ahonnan ezek a tárgyak származnak. Az ilyen anyagokat nagy tapintattal és az emberi méltóság iránti tisztelettel kell bemutatni.

4.4. Eltávolítás a nyilvános bemutatásból

Amennyiben a nyilvános bemutatásból való eltávolításra vonatkozó kérés érkezik abból a közösségből, ahonnan az emberi maradványok vagy rituális jellegű anyagok származnak, ezt késedelem nélkül, tisztelettel és érzékenyen kell kezelni, miként azt is, ha az ilyen anyagok visszahelyezését kérik. A múzeumi irányelveknek világosan meg kell határozniuk az ilyen kérésekre való reagálás folyamatát.

4.5. Proveniencia nélküli anyag bemutatása

A múzeumoknak el kell kerülniük, hogy bizonytalan eredetű vagy proveniencia nélküli anyagot mutassanak be, vagy más formában hasznosítsanak. Tudatában kell lenniük annak, hogy az ilyen bemutatás vagy felhasználás a kulturális javak illegális kereskedése tudomásulvételenek vagy ahhoz való hozzájárulásnak tekinthető.

Egyéb erőforrások

4.6. Publikálás

A múzeumok által bármilyen formában megjelentetett információknak megalapozottaknak és pontosaknak kell lenniük, figyelemmel a tudományágakra, a bemutatott társadalmakra és meggyőződésekre. A múzeumi publikációk nem sértik az intézmény normáit.

4.7. Reprodukciók

A múzeumoknak, amikor a gyűjteményben lévő tételről másolatokat, reprodukciókat vagy kópiákat készítenek, tiszteletben kell tartaniuk az eredeti integritását. Minden ilyen anyagon jelezni kell, hogy másolat.

5. A múzeumi erőforrások lehetőséget biztosítanak más közszolgáltatás és közérdek számára

Alapelv: A múzeumok a szakértelem, a szaktudás és a fizikai erőforrások számos olyan eszközt használnak, amelyeket egyébként a múzeumon kívül is széles körben alkalmaznak. Ez az erőforrások megosztásához vagy szolgáltatások igénybevételehez, vagyis a múzeumi tevékenység kibővítéséhez vezethet. Ezeket oly módon kell szervezni, hogy ne sértsék a múzeumok megfogalmazott küldetését.

Azonosítási szolgáltatás

5.1. Törvénytelenül vagy illetéktelenül szerzeményezett tárgyak azonosítása

Amelyik múzeumban van azonosítási szolgáltatás, tevékenységével semmiképpen nem keltheti azt a látszatot, hogy ebből közvetlen vagy közvetett haszon származik. Azon tárgyak azonosítására és hitelesítésére vonatkozó információ, amelyekről feltételezhető vagy gyanítható, hogy törvénytelenül vagy illetéktelenül szereztek meg, szállították, importálták vagy exportálták, csak az illetékes hatóságok tájékoztatása után hozható nyilvánosságra.

5.2. Hitelesítés és becslés (értékelés)

Értékbecslésre a múzeumi gyűjtemények biztosítása céljából lehet szükség. Más tárgyak pénzbeli értékével kapcsolatos vélemény csak más múzeumoktól vagy illetékes jogi, kormányzati vagy egyéb felelős köztisztviseltől érkező hivatalos kérésre adható. Amikor azonban az adott múzeum lehet a kedvezményezett, a tárgy vagy példány értékbecslését tőle függetlenül kell elvégezni.

6. A múzeumok szorosan együttműködnek azon közösségekkel, ahonnan gyűjteményeik erednek, illetve amelyeket szolgálnak

Alapelv: A múzeumi gyűjtemények annak a közösségnek a kulturális és természeti örökségét tükrözik, ahonnan származnak. Ezért az átlagos tulajdoni jellemzőkön túl olyan jelleggel bírnak, amely szoros kötődést mutathat a nemzeti, regionális, lokális, etnikai, vallási vagy politikai identitáshoz. Ezért fontos, hogy a múzeumi irányelvek tekintettel legyenek erre a lehetőségre.

A gyűjtemények eredete

6.1. Együttműködés

A múzeumoknak elő kell segíteniük a tudás, a dokumentáció és a gyűjtemények megosztását azon országok és közösségek múzeumaival, kulturális szervezeteivel, ahonnan ezek származnak; keresniük kell a lehetőséget az együttműködés kialakítására az örökségük jelentős részét elvesztett országok vagy területek intézményeivel.

6.2. A kulturális vagyon visszajuttatása

A múzeumoknak készen kell állniuk arra, hogy párbeszédet kezdeményezzenek a kulturális vagyon visszajuttatásáról. Ezt elfogulatlanul, tudományos, szakmai és humanitárius elvek, továbbá az alkalmazható helyi, nemzeti és nemzetközi jogszabályok alapján kell végezni, lehetőleg kormányzati vagy politikai szinten.

6.3. A kulturális vagyon visszaadása

Amennyiben egy ország vagy nép olyan tárgy vagy példány visszaadását kezdeményezi, amely-

ről bizonyítható, hogy a nemzetközi és nemzeti konvenciók megsértésével exportálták, vagy más módon szállították el, valamint bizonyítható, hogy a szóban forgó tárgy vagy példány az adott ország, nép kulturális és természeti örökségének része, az érintett múzeumnak – ha jogilag módja van rá – azonnali és felelős lépéseket kell tennie a visszajuttatást illetően.

6.4. Kulturális tárgyak megszállt országból

A múzeumoknak tartózkodniuk kell megszállt területről származó kulturális tárgyak vásárlásától vagy szerzeményezésétől, továbbá teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk minden jogszabályt és konvenciót, amely a kulturális és természeti anyagok importját, exportját és szállítását szabályozza.

A szolgált közösségek iránti tisztelet

6.5. Kortárs közösségek

Ahol a múzeumi tevékenység kortárs közösséget vagy annak örökségét is érinti, szerzeményezésre csak információn és kölcsönös egyetértésen alapulva kerülhet sor, a tulajdonos vagy informátor kihasználása nélkül. Legfontosabb az érintett közösség kívánságainak tiszteletben tartása.

6.6. Közösségi szolgáltatások finanszírozása

Amikor a kortárs közösségeket is érintő tevékenység finanszírozásához keresnek forrásokat, nem szabad veszélyeztetni azok érdekeit (lásd 1.10.).

6.7. Kortárs közösségek gyűjteményeinek felhasználása

A kortárs közösségekből származó gyűjtemények múzeumi felhasználása megkívánja az emberi méltóság és a gyűjteményeket használók hagyományai és kultúrája iránti tiszteletet. Az ilyen gyűjteményeket az emberi jólét, a társadalmi fejlődés, a tolerancia és a tisztelet elősegítésére kell felhasználni – hirdetve a sokszínű társadalmat, a multikulturalitást és a többnyelvűséget (lásd 4.3.).

6.8. Támogatószervezetek a közösségben

A múzeumoknak kedvező légkört kell teremteniük a közösség által nyújtott támogatás (például múzeumbarátok és más támogatószervezetek) számára – elismerve ezzel e támogatás jelentőségét, elősegítve a harmonikus kapcsolat kialakulását a közösség és a múzeumi dolgozók között.

7. A múzeumok jogszerűen működnek

Alapelv: A múzeumoknak teljes összhangban kell tevékenykedniük a nemzetközi, regionális, országos, helyi jogszabályokkal vagy szerződéses kötelezettségekkel. Az irányító testület emellett meg kell hogy feleljen minden olyan jogi kötelezettségnek és feltételnek, amely kapcsolatban áll az adott múzeum, a gyűjtemények vagy a működés bármely aspektusával.

Jogi keretek

7.1. Országos és helyi törvényalkotás

A múzeumoknak minden országos és helyi jogszabállyal összhangban kell lenniük, és tiszteletben kell tartaniuk más államok jogalkotását is, amennyiben azok hatással vannak működésükre.

7.2. Nemzetközi jogalkotás

A múzeumi irányelveknek tiszteletben kell tartaniuk az alábbi nemzetközi jogszabályokat, amelyek mértékadóak az ICOM etikai kódexének értelmezésénél:

- UNESCO-egyezmény a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában (hági egyezmény, 1954-es első jegyzőkönyv, 1999-es második jegyzőkönyv);
- UNESCO-egyezmény a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona átruházásának megakadályozásáról és megelőzéséről szolgáló eszközökről (1970);
- Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről (1973);

- ENSZ-egyezmény a biológiai sokféleségről (1992);
- UNIDROIT¹-egyezmény a lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról (1995);
- UNESCO-egyezmény a víz alatti kulturális örökség védelméről (2001);
- UNESCO-egyezmény az élő hagyomány védelméről (2003).

8. A múzeumok szakszerűen működnek

Alapelv: A múzeumi szakma tagjainak figyelemmel kell kísérniük az elfogadott jogszabályokat és törvényeket, fenn kell tartaniuk szakmájuk tekintélyét és tisztességét. Védniük kell a közönséget az illegális és etikátlan szakmai viselkedéssel szemben. Minden lehetőséget fel kell használniuk a közönség tájékoztatására és képzésére a szakma céljairól, törekvéseiről és szándékairól, hogy az emberek jobban megértsék, mivel szolgálják a múzeumok a társadalmat.

Professzionális viselkedés

8.1. A vonatkozó törvényalkotás ismerete

A múzeumi szakma minden tagjának ismernie kell a vonatkozó nemzetközi, nemzeti és helyi jogszabályokat és alkalmazásuk feltételeit. El kell kerülniük az olyan helyzeteket, amelyek helytelen viselkedésként értelmezhetőek.

8.2. Szakmai felelősség

A múzeumi szakma tagjai kötelesek betartani az őket alkalmazó intézmény alapelveit és előírásait. Joguk van ugyanakkor tiltakozni olyan gyakorlat ellen, amelyet a múzeumra vagy a szakmára és a szakmai etikával kapcsolatos témákra nézve káros hatásúnak tartanak.

8.3. Szakmai viselkedés

A kollégák és az alkalmazó múzeum iránti lojalitás fontos szakmai kötelezettség, amelynek a szakma egészére vonatkozó alapvető etikai alapelvekhez

¹ International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT), Magánjog Egységesítésének Nemzetközi Intézete. (A szerk.)

való hűségen kell alapulnia. A múzeumi szakembereknek be kell tartaniuk az *ICOM etikai kódexének* előírásait, és ismerniük kell minden más, a múzeumi munkára vonatkozó kódexet vagy irányelvet.

8.4. Tudományos felelősség

A múzeumi szakma tagjainak elő kell segíteniük a gyűjteményekben rejlő információk vizsgálatát, megőrzését és használatát. Ezért tartózkodniuk kell minden olyan tevékenységtől vagy körülménytől, amely az ilyen tudományos adatok elvesztéséhez vezethet.

8.5. A tiltott piac

A múzeumi szakma tagjai sem közvetlenül, sem közvetve nem támogathatják a természeti és kulturális vagyon tiltott kereskedelmét vagy piacát.

8.6. Titoktartás

A múzeumi szakma tagjainak meg kell védeniük minden bizalmas információt, amelyhez munkájuk során hozzájutottak, ezenfelül a múzeumokba azonosítás céljából bevitt tárggyal kapcsolatos információk bizalmasak, és a tulajdonos kifejezett felhatalmazása nélkül az információ nem publikálható és nem továbbítható más intézményhez vagy személyhez.

8.7. Múzeumi és gyűjteményi biztonság

A múzeumok vagy a hivatalos teendők keretében meglátogatott magángyűjtemények és helyszínek biztonságával kapcsolatos információkat a múzeumi dolgozóknak szigorúan bizalmasan kell kezelniük.

8.8. A bizalmas módon történő kezelés kötelezettsége alóli kivétel

A bizalmas módon történő kezelés elve alacsonyabb rendű annál a jogi kötelezettségnél, hogy a rendőrséget vagy más illetékes hatóságot segíteni kell a feltehetően lopott, illegálisan szerzett vagy átruházott vagyonnal kapcsolatos vizsgálatokban.

8.9. Személyes függetlenség

Noha a szakma tagjai jogosultak bizonyos fokú személyes függetlenségre, tudatában kell lenniük

annak, hogy sem az egyéni vállalkozás, sem a szakmai érdek nem függetleníthető teljesen az alkalmazó intézménytől.

8.10. Szakmai kapcsolatok

A múzeumi szakma tagjai feladataik ellátása során számtalan személlyel alakítanak ki munkakapcsolatot az őket alkalmazó múzeumokban vagy azokon kívül. Elvárható tőlük, hogy a másoknak nyújtott szakmai szolgáltatásaik hatékonyak és magas színvonalúak legyenek.

8.11. Szakmai konzultáció

A szakmai felelősség része a más múzeumokban vagy azokon kívül dolgozó kollégákkal való konzultáció abban az esetben, amikor az adott múzeumban rendelkezésre álló szaktudás nem elegendő a helyes döntés meghozatalához.

Érdekkonfliktusok

8.12. Ajándékok, szívességek, kölcsönök és más személyes előnyök

Múzeumi alkalmazott nem fogadhat el ajándékot, szívességet, kölcsönt vagy más olyan személyes előnyt, amelyet múzeumi feladataival kapcsolatban ajánlanak fel neki. Alkalmanként a szakmai udvariasság keretében előfordulhat ajándékozás, de erre mindig az érintett intézmény nevében kell hogy sor kerüljön.

8.13. Külső foglalkoztatás vagy üzleti érdekek

A múzeumi szakma tagjai jogosultak ugyan bizonyos fokú személyes függetlenségre, de tudatában kell lenniük, hogy sem az egyéni vállalkozás, sem a szakmai érdek nem függetleníthető teljesen az alkalmazó intézménytől. Nem vállalhatnak olyan fizetett munkát, nem fogadhatnak el olyan külső megbízást, amely konfliktusban áll vagy konfliktusban állónak látszik az alkalmazó intézmény érdekeivel.

8.14. Kereskedés a természeti és kulturális örökség terén

A múzeumi szakma tagjai sem közvetlenül, sem közvetve nem vehetnek részt a természeti és kulturális örökséget érintő kereskedésben (haszonnal járó vásárlásban vagy eladásban).

8.15. *Kapcsolat a kereskedőkkel*

Múzeumi szakemberek nem fogadhatnak el ajándékot, vendéglátást vagy bármilyen viszonzást kereskedőtől, árverezőtől vagy más személytől múzeumi tárgyak szerzeményezésével vagy selejtezésével, illetve hivatalos fellépés megtételével vagy meg nem tételével összefüggő indítékból. Múzeumi szakember emellett nem ajánlhat a nagyközönség tagjainak konkrét kereskedőt, árverezőt vagy becsüst.

8.16. *Magángyűjtés*

A múzeumi szakma tagjai nem versenyezhetnek intézményükkel akár a szerzeményezés, akár bármilyen személyes gyűjtési tevékenység terén. A múzeumi szakember és az irányító testület között a magángyűjteményre vonatkozóan megállapodást kell kötni, és azt a legszigorúbban be kell tartani.

8.17. *Az ICOM nevének és jelképének használata*

Az ICOM tagjai nem használhatják a „Múzeumok Nemzetközi Tanácsa”, az „ICOM” szavakat vagy a logót semmilyen kereskedelmi tevékenység vagy termék reklámozása vagy támogatása érdekében.

8.18. *Egyéb érdekkonfliktusok*

Amennyiben bármilyen egyéb érdekütközés merül fel az egyén és az alkalmazó intézmény között, a múzeum érdeke elsőbbséget élvez.

